

RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

ARREST

nr. RvVb/A/1516/0846 van 22 maart 2016
in de zaak 1112/0425/A/8/0386

In zake:

bijgestaan en vertegenwoordigd door:
advocaat Sofie BOEYKENS
kantoor houdende te 8860 Lendeledede, Langemuntelaan 1
waar woonplaats wordt gekozen

verzoekende partij

tegen:

de deputatie van de provincieraad van **OOST-VLAANDEREN**

vertegenwoordigd door mevrouw

verwerende partij

I. VOORWERP VAN DE VORDERING

De vordering, ingesteld met een aangetekende brief van 2 februari 2012, strekt tot de vernietiging van de beslissing van de deputatie van de provincieraad van Oost-Vlaanderen van 15 december 2011.

De deputatie heeft het administratief beroep van verzoekende partij tegen de weigeringsbeslissing van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente van 5 augustus 2011 verworpen.

De deputatie heeft aan verzoekende partij een stedenbouwkundige vergunning geweigerd voor de aanleg van een drafbaan voor paarden in graasweide.

De bestreden beslissing heeft betrekking op een perceel gelegen te , met als kadastrale omschrijving .

II. VERLOOP VAN DE RECHTSPLEGING

1.

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en heeft een afschrift van het administratief dossier neergelegd. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

2.

De partijen zijn opgeroepen voor de openbare terechtzitting van 27 augustus 2012, waar de vordering tot vernietiging werd behandeld, de debatten werden gesloten en de zaak in beraad werd genomen.

3.

Met een beschikking van 27 november 2015 heeft de voorzitter van de Raad voor Vergunningsbetwistingen het beroep toegewezen aan de achtste kamer.

Met het tussenarrest van 30 november 2015 met nummer RvVb/1516/0280 heeft de Raad de heropening van de debatten bevolen en de partijen opnieuw opgeroepen voor de openbare zitting van 21 januari 2016.

Kamervoorzitter Pascal LOUAGE heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Jürgen DE STAERCKE die *loco* advocaat Sofie BOEYKENS verschijnt voor verzoekende partij, is gehoord. Verwerende partij, hoewel behoorlijk opgeroepen, is niet verschenen. Gelet op artikel 4.8.24 VCRO verhindert de afwezigheid van partijen de geldigheid van de zitting, en dus van de behandeling van de zaak, echter niet.

4.

Titel IV, hoofdstuk VIII van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) betreffende de Raad voor Vergunningsbetwistingen en de bepalingen van het reglement van orde van de Raad, bekrachtigd door de Vlaamse Regering op 20 november 2009, zijn toegepast.

De uitdrukkelijke verwijzingen in dit arrest naar artikelen van de VCRO hebben betrekking op de tekst van deze artikelen, zoals zij golden op het ogenblik van het instellen van de vordering.

III. FEITEN

1.

Op 3 mei 2011 (datum van de verklaring van volledigheid) dient verzoekende partij bij het college van burgemeester en schepenen van de gemeente ■■■ een aanvraag in voor een stedenbouwkundige vergunning voor *“de aanleg van een drafbaan voor paarden in een graasweide”*.

Het perceel is volgens het gewestplan ‘Gentse en Kanaalzone’, goedgekeurd bij koninklijk besluit van 14 september 1977, gelegen in agrarisch gebied.

Het perceel is niet gelegen in een gebied waarvoor een goedgekeurd bijzonder plan van aanleg of ruimtelijk uitvoeringsplan geldt, noch binnen de omschrijving van een behoorlijk vergunde, niet vervallen verkaveling.

2.

Tijdens het openbaar onderzoek, georganiseerd van 9 mei tot en met 7 juni 2011, worden geen bezwaarschriften ingediend.

Het departement Landbouw en Visserij, afdeling Duurzame Landbouwwontwikkeling Oost-Vlaanderen, adviseert op 30 mei 2011 ongunstig als volgt:

“ ...

De aanvrager wenst een 'drafbaan' voor paarden aan te leggen in een graasweide. Op het terrein bevindt zich een behoorlijk vergund schuilhok voor weidedieren.

De betreffende graasweide is gelegen naast het bedrijf en de exploitatiewoning van de aanvragers. Het bedrijf betreft een tuinbouwbedrijf en heeft geen betrekking op activiteiten inzake paardenfokkerij. De aanvraag heeft aldus geen betrekking op professionele agrarische of para-agrarische activiteiten. Op het vermelde adres zijn bovendien geen paarden geregistreerd.

Volgens onze gegevens hebben de aanvragers nog een tweede bedrijf en bedrijfswoning, gelegen te [REDACTED]. Op dit adres is één paard geregistreerd op naam van de aanvragers. Uit luchtfoto's blijkt bovendien dat in de tuin van de bedrijfswoning reeds een stapmolen aanwezig is.

De afdeling Duurzame Landbouwwontwikkeling wenst in eerste instantie aan te geven dat voormelde aanvraag geen betrekking heeft op de aanleg van een drafbaan, maar dat eerder sprake is van de aanleg van een buitenpiste. Dergelijke aanvragen worden door de afdeling enkel gunstig geadviseerd indien de noodzaak ervan is aangetoond. In voorliggende aanvraag is dit duidelijk niet het geval.

Bovendien wordt aangegeven dat het gaat om waterdoorlatende materialen die de waterhuishouding van het terrein niet belasten. Uit het plan blijkt evenwel dat drainagebuizen worden voorzien met een diameter van 8cm op 3m van elkaar gelegen. Volgens de afdeling zullen deze wel degelijk impact hebben op de waterhuishouding van het terrein.

Tot slot wordt verwezen naar het criterium van de 'beperkte impact' om voorliggende aanvraag te rechtvaardigen. De afdeling wenst hierbij op te merken dat een buitenpiste niet kan bestempeld worden als een lijnvormige infrastructuur en er dus ook geen sprake is van een beperkt ruimtebeslag.

De afdeling acht voorliggende aanvraag dan ook in strijd met de hoofdbestemming van het betreffende gebied.

..."

De provinciale dienst integraal waterbeleid adviseert op 24 mei 2011 gunstig.

De afdeling leefmilieu van de gemeente Wetteren adviseert op 1 augustus 2011 gunstig.

De gemeentelijke stedenbouwkundige ambtenaar adviseert op 28 juli 2011 ongunstig.

3.

Het college van burgemeester en schepenen van de gemeente [REDACTED] weigert op 5 augustus 2011 de stedenbouwkundige vergunning aan verzoekende partij. Zij motiveert haar beslissing als volgt:

" ...

De gemeentelijke stedenbouwkundige ambtenaar heeft volgende elementen aangewezen om te worden opgenomen in de voorliggende beslissing:

Voorschriften inzake ruimtelijke ordening

Ligging volgens de ruimtelijke uitvoeringsplannen, plannen van aanleg, verordeningen

De aanvraag betreft aanleggen drafbaan voor paarden in een grasweide.

Het goed is volgens het Gewestplan, Origineel Gentse & Kanaalzone nr. 8 (Koning: 14/09/1977), gelegen in agrarisch gebied.

...

Beschrijving van de bouwplaats, de omgeving en de aanvraag (+ eventueel historiek)

Beschrijving

... De omgeving wordt gekenmerkt door agrarische bedrijfsgebouwen en open bebouwingen. De bestaande bebouwing betreft een schuilhok voor weidedieren.

De aanvraag betreft het aanleggen van een drafbaan voor paarden. De drafbaan komt in de graasweide rechts van de bedrijfswoning. De drafbaan komt op 5m van de linker perceelgrens en op 11m van de voorste perceelgrens (10m van de afsluiting). De drafbaan zal een breedte hebben van 20m en een lengte van 40m en wordt uitgevoerd in waterdoorlatende materialen, nl. gebroken betonpuin als onderlaag, een zeil geotextiel en 15cm scheldezand. De drafbaan wordt niet overdekt.

Verenigbaarheid met voorschriften inzake ruimtelijke ordening (ruimtelijke uitvoeringsplannen, plannen van aanleg, verkavelingsvoorschriften, verordeningen, ...

De aanvraag is niet in overeenstemming met het geldende plan. De aanvraag heeft nl. geen betrekking op professionele agrarische of para-agrarische activiteiten.

...

Beoordeling van de goede plaatselijke aanleg

De aanvraag is niet conform de planologische bepalingen. De aanvraag heeft nl. geen betrekking op professionele agrarische of para-agrarische activiteiten. Daarnaast heeft de aanvraag ook geen betrekking op de richtlijnen in de omzendbrief RO 2002/01, waarvan sprake is in de motiveringsnota. Deze omzendbrief bevat richtlijnen voor stallingen voor weidedieren en laat geen andere werken toe. Daarnaast voldoet de aanvraag ook niet aan de voorwaarden binnen de omzendbrief van 08/07/1997 inzake de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en gewestplannen. Hierin wordt vermeld dat stallen voor paardenhouderijen met minstens 10 paarden, waarbij de hoofdactiviteit is gericht op het fokken en/of houden van paarden en eventueel bijkomende op het africhten, opleiden en/of verhandelen ervan, en, afhankelijk van de omvang van de paardenhoudenrij als activiteit, inclusief de aanhorigheden, zoals bergingen voor voeder, materieel en onderhoud, de gebeurlijke manège, binnen- of buitenpiste, een tredmolen, een groom, verhardingen en afsluitingen, ... kunnen aanzien worden als para-agrarisch. In de aanvraag wordt slechts vermelding gemaakt van 2 paarden.

...

De aanvraag van een drafbaan gebeurt niet in kader van de bedrijfsactiviteiten, wat ervoor zorgt dat de drafbaan zich niet integreert bij de omgevende gebouwen. Daarnaast heeft de drafbaan geen lijnvormige structuur, maar betreft het een groot oppervlak, zodat men niet meer kan spreken van een beperkt ruimtebeslag.

Vanuit stedenbouwkundig standpunt zijn er bezwaren.

De aanvraag dient dus ongunstig beoordeeld te worden.

...”

4.

Verzoekende partij tekent op 9 september 2011 bij verwerende partij administratief beroep aan tegen deze beslissing.

De provinciale stedenbouwkundige ambtenaar adviseert in zijn verslag van 14 november 2011 om dit beroep niet in te willigen en de stedenbouwkundige vergunning te weigeren. Hij overweegt daarbij het volgende:

“...

2. De verenigbaarheid van de aanvraag met de goede ruimtelijke ordening

2.1 Beschrijving van de omgeving, de bouwplaats en het project

De bouwplaats situeert zich buiten het centrum van [REDACTED]. De omgeving wordt gekenmerkt door agrarische bedrijfsgebouwen en open bebouwingen.

Het terrein is te bereiken via een aarden zijweg van de [REDACTED]. Op 250 m van de voorziene aanvraag ligt een groengebied, namelijk de vallei van de Molenbeek. De bouwplaats is gelegen in een uitgesproken landelijke en natuurlijke omgeving.

Het terrein bestaat uit een graasweide, perceel [REDACTED], waarop zich een behoorlijk vergund schuilhok voor weidedieren bevindt (stedenbouwkundige vergunning dd. 29 augustus 2008). De graasweide is voorzien van een afsluiting en is omgeven door groenelementen. Op de percelen links naast de betreffende graasweide zijn het tuinbouwbedrijf en de bedrijfswoning van aanvragers gelegen.

Voorliggende aanvraag beoogt het aanleggen van een drafbaan voor paarden in de graasweide.

De rijpiste wordt aangelegd in waterdoorlatende en wegneembare materialen (gebroken betonpuin als onderlaag, een zeil geotextiel en 15cm scheldezand) en heeft een oppervlakte van 800m² (20m op 40m). De drafbaan wordt ingeplant op 5m van de linker perceelgrens en op 11m van de voorste perceelgrens (10m van de afsluiting). De drafbaan wordt niet overdekt.

De piste wordt aangevraagd in functie van de bewegingsmogelijkheden van 2 paarden, eigendom van aanvrager.

...

2.4 Beoordeling

...

2.4.2 De juridische aspecten

De aanvraag wordt aangevraagd in functie van de bewegingsmogelijkheden van 2 paarden, eigendom van aanvrager, en is niet in overeenstemming met de voorschriften van het geldend gewestplan, zoals hoger omschreven. De drafbaan staat niet in functie van enig agrarisch of para-agrarisch bedrijf aangezien er geen paarden worden gefokt of gehouden als beroepsactiviteit.

Enkel bij als para-agrarische bedrijven te beschouwen paardenhouderijen met minstens 10 paarden, waarbij de hoofdactiviteit is gericht op het fokken en/of houden van paarden en eventueel bijkomend op het africhten, opleiden en/of verhandelen ervan kunnen dergelijke aanhorigheden als zone-eigen beschouwd worden.

De drafbaan heeft voor de aanvragers een louter recreatieve functie, en is bijgevolg niet bestemmingsconform.

Er kan geen toepassing gemaakt worden van art. 4.4.4. §1 van de codex, zoals voorgesteld in het beroepschrift. Dit artikel bepaalt dat: "In alle bestemmingsgebieden kunnen, naast de handelingen die gericht zijn op de verwezenlijking van de bestemming, ook handelingen worden vergund die gericht zijn op het sociaal-culturele of recreatieve medegebruik, voor zover ze door hun beperkte impact de verwezenlijking van de algemene bestemming niet in het gedrang brengen."

Het gaat in voorliggend geval niet om sociaal-culturele of recreatief medegebruik, maar om een drafbaan die louter voor eigen gebruik een recreatieve functie zal vervullen en dus geenszins gericht is op een sociaal-culturele of recreatieve functie voor de bevolking in het algemeen.

2.4.3 De goede ruimtelijke ordening

Gelet op de hiervoor aangehaalde legaliteitsbelemmering, zijn verdere opportuniteitsafwegingen niet meer aan de orde.

...

Na de hoorzitting van 8 november 2011 beslist verwerende partij op 15 december 2011 om het beroep niet in te willigen en de stedenbouwkundige vergunning te weigeren. Zij motiveert haar beslissing door de overname van de motieven uit het -éénsluidend- verslag van de provinciale stedenbouwkundige ambtenaar.

Dit is de bestreden beslissing.

6.

Er wordt opgemerkt dat verzoekende partij, nadat zij met een aangetekende brief van 2 februari 2012 voorliggende vordering tot vernietiging instelde tegen de beslissing van verwerende partij van 15 december 2011, op 23 maart 2012 bij het college van burgemeester en schepenen van de gemeente ■■■ een gelijklopende bouwaanvraag indiende. De aanvraag had met name eveneens betrekking op de aanleg van een drafbaan in de betreffende graasweide, in functie van de eigen hobbyactiviteit van verzoekende partij, weliswaar met een kleiner ruimtebeslag. Terwijl voorliggende drafbaan, conform de beschrijving van het project in de bestreden beslissing, “een oppervlakte heeft van 800m² (20m op 40m)”, zou de naderhand aangevraagde drafbaan, conform de beschrijving van het project in de navolgende beslissing van verwerende partij, bestaan “uit een ovaalvormige strook van 2,80m breed (overmeten 20m op 40m)”.

Ook deze tweede gelijklopende aanvraag werd door verwerende partij op 18 oktober 2012, op basis van identieke motieven als in de bestreden beslissing, geweigerd, nadat ze eerder op 8 juni 2012 was geweigerd door het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Wetteren. Verzoekende partij stelde hiertegen vervolgens met een aangetekende brief van 4 december 2012 eveneens beroep tot vernietiging in bij de Raad, waarbij haar tweede en haar derde en vierde middel, gelet op de identieke motivering van beide beslissingen van verwerende partij, gelijkaardig waren aan respectievelijk haar eerste en haar tweede middel in voorliggende procedure. Dit -tweede- beroep tot vernietiging werd ondertussen verworpen bij arrest van de Raad van 18 maart 2014 met nummer A/2014/0194, waartegen verzoekende partij geen cassatieberoep aantekende.

IV. ONTVANKELIJKHEID VAN DE VORDERING TOT Vernietiging

Uit het dossier blijkt dat de vordering tijdig en regelmatig is ingesteld. Er worden geen excepties opgeworpen.

V. ONDERZOEK VAN DE VORDERING TOT Vernietiging

A. Eerste middel

Standpunt van de partijen

1.

Het middel wordt genomen uit de schending van artikel 4.4.4, §1 VCRO. Verzoekende partij overweegt het volgende:

“ ...

De bestreden beslissing poneert dat er in voorliggende casus geen toepassing kan gemaakt worden van artikel 4.4.4, §1 VCRO, daar het hier een drafbaan betreft die voor eigen gebruik een recreatieve functie zal vervullen. Het sociaal-culturele of recreatief medegebruik zou volgens de bestreden beslissing betekenen dat sprake moet zijn van een sociaal-culturele of recreatieve functie die is ingericht als een collectieve voorziening.

Gelet op het niet-openbaar karakter van het aangevraagde wordt een en ander niet aanvaardbaar geacht en werd geen vergunning verleend.

De bestreden beslissing geeft een lezing aan artikel 4.4.4, §1 VCRO die niet overeenstemt met de tekst van de betrokken bepaling en geen grond vindt in de geest van de decreetgeving, zoals uiteengezet in de memorie van toelichting ...

Het begrip “medegebruik” wordt door de decreetgever uitdrukkelijk omschreven als het gebruik naast datgene dat gericht is op de realisatie van de gebiedsbestemming.

Het begrip wordt aldus in stedenbouwkundige zin gehanteerd en heeft betrekking op de complementaire stedenbouwkundige invulling van het terrein, dat naast de eigenlijke bestemming, mede gebruikt kan worden voor recreatieve doeleinden.

Geenszins duidt het begrip “medegebruik” op de noodzakelijke inrichting als collectieve voorziening.

Dit blijkt des te meer uit de gegeven voorbeelden: motorcross, waterskiën e.d.m. staan niet open voor algemeen publiek gebruik.

Ook uit de rechtspraak van Uw Raad kan geen eis inzake publieke toegankelijkheid worden afgeleid. ...

Te dezen is voldaan aan de aldus gesitueerde regeling, die het mogelijk maakt om aan een terrein, naast het gebruik conform de gewestplanbestemming, een bijkomende recreatieve invulling te geven, wanneer deze bijkomende invulling een beperkte impact heeft.

Inderdaad betreft de drafbaan in casu een niet-overdekte en beperkte ingreep, in materialen die de waterhuishouding van het terrein niet belasten (zand), en zonder enige vorm van visuele hinder op het terrein, dat overigens voor een belangrijk gedeelte afgeschermd is van de openbare weg via een groenscherm ...

Inzonderheid kan worden geaccentueerd dat de decreetgever ruiterpaden e.d.m. bovendien expliciet gekwalificeerd heeft als hebbende een beperkte impact in de zin van artikel 4.4.4 VCRO.

Aldus voegt de bestreden beslissing een voorwaarde toe aan artikel 4.4.4 VCRO dewelke noch uit de tekst noch uit de parlementaire voorbereiding rechtens kan worden afgeleid, waardoor de betrokken bepaling uit de codex wordt geschonden.”

2.

Verwerende partij repliceert in haar antwoordnota als volgt:

“ ...

De deputatie heeft haar weigering in hoofdzaak gemotiveerd met de vaststelling dat de drafbaan strijdt met de agrarische bestemming.

De beoordeling of de aanvraag eventueel kan vergund worden in toepassing van art. 4.4.4, § 1 VCRO is een opportuniteitsbeoordeling waarvan de Raad zich niet in de plaats kan stellen. Uit niets blijkt dat de beoordeling over de aard van de recreatieve functie onredelijk is.

Bij wijze van voorbeeld wordt verwezen naar ruiterpaden als hebbende een beperkte impact in de zin van voormeld artikel.

Er dient vooreerst een onderscheid te worden gemaakt tussen ruiterpaden die behoren tot de kleine openbare wegen en die geen grondinname betekenen en nagenoeg geen sporen nalaten in het landschap. Dit zijn de zogenaamd bestemmingsongevoelige activiteiten ...

De infrastructuur waarvoor de verzoeker een vergunning aanvraagt behelst wel degelijk een grondinname, zodat het in dit opzicht geen zin heeft om zich te beroepen op ruiterpaden bij een vergunningsaanvraag voor een drafbaan.

*Verzoeker toont niet aan dat de door hem aangehaalde bepalingen geschonden zijn.
...*

3.

Verzoekende partij stelt in haar wederantwoordnota nog het volgende:

“Verwerende partij poneert dat de aanvraag strijdt met de agrarische bestemming en dat deze stelling haar weigeringsbeslissing in hoofdzaak heeft gemotiveerd. ...

De bestreden beslissing wordt ... wel degelijk gemotiveerd vanuit een lezing van artikel 4.4.4, §1 VCRO die niet overeenstemt met de tekst van de betrokken bepaling en die geen grond vindt in de geest van de decreetgeving, zoals uiteengezet in de memorie van toelichting ...

De verwerende partij poneert verder dat de stelling van verzoeker ... dat ruiterpaden een beperkte impact hebben in de zin van artikel 4.4.4, §1 VCRO niet kan weerhouden worden.

Nochtans somt de toelichting bij de VCRO een niet-limitatieve lijst van aanvragen op die door hun impact als beperkt kunnen beschouwd worden. In deze lijst wordt daarenboven de term ‘ruiterpaden’ expliciet opgenomen.

Volgens verwerende partij kan de aanvraag in casu niet aanzien worden als bestemmingsongevoelig, daar de aanvraag een grondinname behelst.

Deze redenering strookt echter niet met de toelichting bij artikel 4.4.4, §1 VCRO ...

De aanvraag is in casu trouwens wel bestemmingsongevoelig, gelet op de beperkte impact van de aanvraag ...”

Beoordeling door de Raad

1.

De Raad stelt vast dat het middel inhoudelijk analoog is aan het tweede middel dat door verzoekende partij voor de Raad, in de procedure gekend onder rolnummer 1213/0221/A/4/0203, werd ingeroepen in haar verzoekschrift tot vernietiging van de beslissing van verwerende partij van 18 oktober 2012, waarin een aan voorliggende -eerste- bouwaanvraag gelijklopende -tweede- bouwaanvraag van verzoekende partij, op basis van identieke motieven als in de bestreden beslissing, werd geweigerd.

2.

De Raad beoordeelde het aan het middel analoge tweede middel in de procedure gekend onder rolnummer 1213/0221/A/4/0203 als volgt in haar arrest nr. A/2014/0194 van 18 maart 2014:

“1.

De verzoekende partij betwist niet dat het aangevraagde, de aanleg van een drafbaan voor paarden in een weide, in functie staat van haar eigen hobbyactiviteit.

2.

In de memorie van toelichting bij het ontwerp van decreet tot aanpassing en aanvulling van het ruimtelijke plannings-, vergunningen- en handhavingsbeleid, wordt met betrekking tot de bepaling die thans is opgenomen in artikel 4.4.4, § 1, eerste lid VCRO, gesteld dat ze aansluit bij artikel 145sexies, §2, van het DRO, zoals ingevoerd bij decreet van 22 april 2005. (Parl. St. VI. P., 2008-09, nr. 2011/1, p. 139.)

De memorie van toelichting bij dit laatste decreet bevat volgende relevante passussen (Parl. St. VI. P. 2004-05, nr. 233/1, p. 8-12):

“(…)

Er heerst momenteel onzekerheid over het al dan niet toegelaten zijn van recreatief medegebruik in gebieden die in de gewestplannen niet specifiek voor recreatie bestemd zijn, veelal, maar niet uitsluitend, in de agrarische gebieden.

Iedereen is vertrouwd met het fenomeen van de eenmalige jaarlijkse manifestaties : popfestivals, occasionele motorcrosswedstrijden, wielervedstrijden, mountainbikewedstrijden, ballonvaarten, oriëntatielopen, paardrijconcoursen, waterskiwedstrijden, paintballevenementen, enzovoort, die vaak niet enkel in de daartoe bestemde recreatiezones kunnen plaatsvinden, wegens de beperkte oppervlakte van de recreatiegebieden in Vlaanderen.

Ook in bestaande loodsen in industriegebied worden sporadisch eenmalige activiteiten georganiseerd, die niet direct een blijvende, ruimtelijke impact hebben door de zeer beperkte frequentie waarmee ze plaatsvinden. Verwevenheid van functies en medegebruik zijn trouwens één van de uitgangspunten van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen.

Ook worden heel wat recreatieve activiteiten op regelmatige basis uitgevoerd, zonder dat dit problemen oplevert. We denken daarbij bijvoorbeeld aan wandelen, paardrijden en fietsen op wegen in agrarisch gebied, bosgebied en natuurgebied. Het gaat in dit geval om laagdynamische activiteiten.

Een eerste aanzet tot oplossing voor één deelprobleem was de omzendbrief RO 99/01 van 2 maart 1999 van Vlaams minister [REDACTED]. Die omzendbrief regelde voornamelijk de advisering door AROHM met betrekking tot de verenigbaarheid van omlopen voor wedstrijden, test- en oefenritten met motorvoertuigen met het oog op de naleving van de Vlaremmregelgeving. De voornaamste uitgangspunten waren :

- er is slechts sprake van een beperkt aantal activiteiten (maximaal 3 per jaar);*
- de activiteit is van korte duur;*
- er is geen langdurige impact op de omgeving;*
- er gaat geen bouwvergunningsplichtige activiteit mee gepaard.*

Niettegenstaande de beperkte reikwijdte van deze omzendbrief en de strikte randvoorwaarden, kwam de afdeling Administratie van de Raad van State tot de conclusie dat de tekst van de omzendbrief geen interpretatie aangaf van de bestemmingsvoorschriften, maar een afwijkmogelijkheid beoogde.

(...)

Los van een beoordeling van het concrete geval in het geding, moet worden vastgesteld dat de afdeling Administratie van de Raad van State er in het betrokken arrest lijkt van uit te gaan dat het toelaten van andere activiteiten in een gebied dan deze waarvoor het gebied bestemd is, per definitie een afwijking is van het bestemmingsvoorschrift (en bijgevolg alleen kan op basis van specifieke en rechtsgeldig tot stand gekomen rechtsregels).

Dergelijk standpunt is zeer betwistbaar en bovendien onhoudbaar. Want als men er inderdaad van uitgaat dat bijvoorbeeld alleen landbouwactiviteiten en para-agrarische activiteiten toegelaten zijn in agrarisch gebied, dan moet men concluderen dat ook bepaalde nooit eerder betwiste vormen van recreatief medegebruik, zoals wandelen en fietsen in agrarisch gebied, in principe niet toegelaten zijn. Het al dan niet (milieu)vergunningsplichtig zijn van bepaalde activiteiten is met het geciteerde uitgangspunt inderdaad geen criterium, alleen de toets of een activiteit als agrarisch of para-agrarisch kan aangemerkt worden is dat.

Eén en ander gaat voorbij aan het basisidee van de geciteerde omzendbrief, namelijk dat bepaalde activiteiten als het ware bestemmingsongevoelig zijn en geen afbreuk doen aan de bestemming van het gebied in kwestie. Nog beter geformuleerd : de activiteiten zijn verenigbaar met de bestemming doordat de frequentie en de duur waarmee zij ruimte innemen zo gering zijn dat het gebruik van de grond volgens de geldende plannen van aanleg niet wordt gehinderd of voor lange tijd ongeschikt zou worden.

Een goed voorbeeld betreft de plaatsing, eenmaal per jaar, van een festivaltent in een agrarisch gebied. De plaatsing van de tent is binnen de regelgeving op de ruimtelijke ordening vrijgesteld van een stedenbouwkundige vergunning. De activiteiten in en rond de tent zijn vaak zelfs niet milieuvergunningsplichtig. Gelet op het standpunt dat de afdeling administratie van de Raad van State lijkt in te nemen in het geciteerde arrest zijn

deze activiteiten echter strijdig met het bestemmingsvoorschrift.

Personen met een rechtstreeks en persoonlijk belang kunnen bijgevolg de staking van deze activiteiten vorderen voor de rechtbank van eerste aanleg, zetelend in kortgeding.

Het lijkt hoe dan ook noodzakelijk om te komen tot een tekst die duidelijkheid verschaft inzake het recreatief medegebruik in bestemmingsgebieden die niet voor recreatie op zich zijn aangeduid.

Een wijziging van het koninklijk besluit van 28 december 1972 biedt geen oplossing. Uit meerdere arresten van de Raad van State blijkt immers dat dan de procedure van de volledige herziening van de gewestplannen gevolgd moet worden, wat praktisch ondoenbaar lijkt. Bovendien kunnen sinds 1 mei 2000 enkel nog gewestelijke ruimtelijke

uitvoeringsplannen worden gestart. Een decretaal initiatief dringt zich dus op.

Hetzelfde vraagstuk rond de mogelijkheden van recreatief medegebruik heeft zich ook in Wallonië gesteld. Met de decretale wijziging van de gewestplanvoorschriften werd daar, o.a. voor de landbouwgebieden, gesteld:

“Landbouwgebieden zijn bestemd voor de landbouw in de algemene zin van het woord. Ze moeten bijdragen tot landschapszorg of -bouw. In landbouwgebieden mogen alleen gebouwen opgericht worden die onontbeerlijk zijn voor het bedrijf en voor de huisvesting van de exploitanten die landbouwer van beroep zijn. Accommodatie voor hoevetoerisme is eveneens toegelaten voor zover die noodzakelijk deel uitmaakt van het landbouwbedrijf.

Landbouwgebieden kunnen uitzonderlijk wijze bestemd zijn voor recreatieve activiteiten in de open lucht op voorwaarde dat ze hun oorspronkelijk bestemming behouden. Wat de recreatieve activiteiten betreft, kunnen de handelingen en werken slechts tijdelijk toegelaten worden, behalve voor de verbouwing, de uitbreiding of de heroprchting van

een bestaand gebouw...” (decreet van 27 november 1997 tot wijziging van het Waals Wetboek van Ruimtelijke Ordening, Stedenbouw en Patrimonium (BS van 12 februari 1998) met herdefiniëring van de bestemmingsgebieden).

In het nieuwe artikel 145sexies, §2, wordt een analoge oplossing uitgewerkt. Er wordt bepaald dat overal naast de werkzaamheden, handelingen en wijzigingen gericht op de realisatie van de bestemming ook activiteiten, werkzaamheden, handelingen en wijzigingen toegelaten zijn, gericht op het sociaal-culturele of recreatieve medegebruik,

voorzover ze door hun beperkte impact de realisatie van de algemene bestemming niet in het gedrang brengen.

De impact kan beperkt zijn door (niet limitatief):

- het beperkte ruimtebeslag (dat geldt bijvoorbeeld voor lijnvormige infrastructuur, zoals wandelpaden, ruitpaden en fietspaden of infrastructuur met een kleine oppervlakte, zoals een picknicktafel, een zitbank, een informatiebord);*
- de tijdelijkheid van de ingreep (zoals bij een occasionele motorcross in agrarisch gebied, die bijvoorbeeld maximaal 3 keer per jaar wordt gehouden);*
- de afwezigheid van weerslag op het terrein (zoals bij het overvliegen van een agrarisch gebied met modelvliegtuigen, of het waterskiën op een zone voor waterweg).*

Voor niet van stedenbouwkundige vergunningsplicht vrijgestelde werkzaamheden, handelingen of wijzigingen die verbonden zijn met occasionele of hoogdynamische sociaal-culturele of recreatieve activiteiten, kan slechts een tijdelijke stedenbouwkundige vergunning worden afgeleverd, of een stedenbouwkundige vergunning met als voorwaarde dat de betrokken werkzaamheden, handelingen of wijzigingen slechts gedurende een specifieke periode of op bepaalde momenten aanwezig kunnen zijn. Daarna moet het terrein uiteraard in de oorspronkelijke staat worden hersteld.

Sociaal-culturele of recreatieve activiteiten die onderworpen zijn aan de milieuvergunningsplicht (klasse I of II) kunnen hoe dan ook slechts op occasionele basis worden toegestaan. Dit betekent niet dat meldingsplichtige (klasse III) of niet door VLAREM ingedeelde inrichtingen op permanente basis kunnen worden

toegestaan. Een evaluatie geval per geval is nodig. Enkele voorbeelden van zaken die onder het toepassingsgebied vallen, zijn:

- het plaatsen van een zitbank in agrarisch gebied, bosgebied of natuurgebied;
- het plaatsen van een vogelkijkhut in natuurgebied;
- het aanleggen van een fietspad of wandelpad in agrarisch gebied, bosgebied of natuurgebied;
- het plaatsen van een fit-o-meter in bosgebied;
- het organiseren van een eenmalig jaarlijks popfestival in agrarisch gebied, waarbij de periode vanaf de voorbereiding tot aan het herstel van de plaats in de oorspronkelijke toestand slechts enkele weken duurt;
- het organiseren van een festival in parkgebied (voor zover dit al niet als bestemmingsconform kan worden geacht gezien de sociale functie die het koninklijk besluit van 28 december 1972 inzake de gewestplannen toeschrijft aan de parken);
- het tijdelijk en occasioneel opzetten van een tentenkamp van een jeugdbeweging in agrarisch gebied;
- het organiseren van een eenmalige karting in open lucht op de parking van een fabriek in industriegebied;
- het organiseren van een mountainbikewedstrijd in agrarisch gebied of bosgebied;
- het organiseren van een occasionele motorcross in agrarisch gebied na de oogst van de landbouwgewassen, onder analoge beperkingen opgenomen in de betwiste omzendbrief RO 99/01 van 2 maart 1999 van minister ██████

Enkele voorbeelden van zaken die niet onder het toepassingsgebied vallen, zijn:

- het organiseren van een occasionele motorcross of een popfestival in natuurgebied (dergelijke evenementen hebben weliswaar een occasioneel karakter, maar de impact op het natuurgebied kan niet beperkt worden genoemd, zodat de realisatie van de algemene bestemming in het gedrang wordt gebracht);
 - het aanleggen van een permanente omloop voor motorcross in agrarisch gebied (geen occasioneel karakter en geen beperkte impact);
 - het organiseren van activiteiten waarvoor bepaalde gronden op permanente basis gehuurd worden en daardoor aan hun bestemming onttrokken worden, ook al zouden de activiteiten op zich slechts occasioneel plaats hebben;
 - het plaatsen van permanente vaste constructies (zoals verhardingen en gebouwtjes) in agrarisch gebied ten behoeve van de modelvliegerij; – het aanleggen van een voetbalveld in agrarisch gebied (de realisatie van de algemene bestemming wordt in het gedrang gebracht).
- (...)"

3.

Uit de toelichting blijkt dat de decreetgever niet de bedoeling had om in agrarische gebieden handelingen toe te laten die er louter en alleen op gericht zijn permanente infrastructuur te voorzien voor de eigen hobbyactiviteit van de aanvrager. Het gegeven dat deze infrastructuur weer kan verwijderd worden, doet aan het voorgaande geen afbreuk. Evenmin kan de verzoekende partij gevolgd worden in haar vergelijking van het aangevraagde met wandelwegen in agrarisch gebied. Het aangevraagde, een ovalen piste voor paarden die wordt aangelegd in wat thans een weide is, verschilt fundamenteel van een wandelweg in agrarisch gebied en kan niet beschouwd worden als een lijninfrastructuur. De verzoekende partij kan ook niet overtuigen dat het aangevraagde de verwezenlijking van de agrarische bestemming niet in het gedrang zou brengen. Er moet niet enkel vastgesteld worden dat de paardenpiste niet bedoeld is om een tijdelijke infrastructuur te zijn, maar tevens dat de afdeling Duurzame Landbouwonwikkeling niet onterecht stelt dat “een gaaf landbouwgebruik teniet (wordt) gedaan voor niet agrarisch gebruik”.

4.

De conclusie van het voorgaande is dat de verzoekende partij ten onrechte stelt dat het aangevraagde volledig onder het bereik valt van artikel 4.4.4, § 1, eerste lid VCRO, waardoor de bestreden beslissing strijdig zou zijn met deze bepaling.

Het middel is ongegrond.”

3.

De Raad oordeelt dat er *in casu* geen redenen voorhanden zijn om het middel anders te beoordelen als in het hoger geciteerd arrest van de Raad nr. A/2014/0194 van 18 maart 2014 in de procedure gekend onder rolnummer 1213/0221/A/4/0203.

4.

Overigens werd er door verzoekende partij tegen voormeld arrest nr. A/2014/0194 van 18 maart 2014 geen cassatieberoep aangetekend bij de Raad van State, zodat mag worden aangenomen dat zij meende dat de Raad daarin heeft geoordeeld conform de regelgeving, met name conform artikel 4.4.4, §1 VCRO, dat ook in voorliggend -analoog- middel aan de orde is.

Bovendien liet verzoekende partij, in het kader van de openbare terechtzitting van 21 januari 2016 na om haar standpunt uiteen te zetten inzake de gevolgtrekking(en) die zij afleidt uit hoger geciteerd oordeel van de Raad in het arrest nr. A/2014/0194 van 18 maart 2014 voor de beoordeling door de Raad van voorliggend middel. Verzoekende partij beperkte zich tijdens de openbare terechtzitting immers tot een bespreking van de in het verzoekschrift aangevoerde middelen, en maakte daarbij abstractie van het bestaan van het arrest van de Raad nr. A/2014/0194 van 18 maart 2014.

Het middel is ongegrond.

B. Tweede middel

Standpunt van de partijen

1.

Het middel wordt genomen uit de schending van artikel 11.4.1 van het Koninklijk besluit van 28 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en gewestplannen juncto het rechtszekerheidsbeginsel. Verzoekende partij overweegt het volgende:

“Voorliggend ... middel geldt in subsidiaire orde.

Rechtspraak en een vaste administratieve en beleidspraktijk aanvaarden dat in agrarische gebieden beperkte constructies en handelingen toelaatbaar zijn wat betreft het houden van weidedieren buiten eigenlijke beroepslandbouw.

Zij zijn als het ware “bestemmingsongevoelig”.

Reeds de Raad van State oordeelde ter zake dat “er bezwaarlijk [kan] worden betwist dat een stal normaal past in een landbouwstreek” ...

Eveneens heeft de Raad van State een beperkte recreatieve dressuurpiste bij een inrichting voor het houden en fokken van paarden als niet onverenigbaar met de bestemming “agrarisch gebied” geacht ...

Ook de omzendbrief van 8 juli 1997 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en gewestplannen (gewijzigd op 25 januari 2002 en 25 oktober 2002) stelt aangaande schuilhokken op graasweiden dat het “zonder belang [is] of de aanvrager al dan niet een volwaardig landbouwbedrijf uitbaat” ...

De omzendbrief RO/2002/01 voorziet effectief in de mogelijkheid om stallen en schuilhokken voor het niet-beroepsgebonden houden van dieren in te planten in het agrarisch gebied, zulks in het licht van het dierenwelzijn.

Nu aldus aanvaard wordt dat in agrarisch gebied beperkt stallingen en schuilhokken buiten de beroepslandbouw aanvaardbaar zijn in het licht van het dierenwelzijn, kan a fortiori een niet-overdekte drafbaan zonder substantieel ruimtebeslag worden getolereerd. Ook dergelijke drafbaan dient ten andere het dierenwelzijn en de gezondheid van de weidedieren, aangezien zij zorgt voor de nodige bewegingsvrijheid.

De rechtsleer dat in een agrarisch gebied vormen van sportbeoefening die het landelijk karakter van de omgeving niet aantasten en niet gepaard gaan met de uitvoering van visueel storende constructieve bouwwerken getolereerd kunnen worden ...

De aanleg van een drafbaan in waterdoorlatende en eenvoudig wegneembare materialen kan effectief in die rechtspraak worden ingepast.

Men zal te dezen ook niet voorbijgaan aan het gegeven dat op de site -rekening houdende met de vermelde beginselen- effectief en recent een schuilhok voor paarden werd vergund. ...

Uit dergelijke vergunning vermocht verzoeker redelijkerwijs af te leiden dat beperkte en eenvoudig wegneembare aanpassingen van het terrein in functie van de

bewegingsvrijheid van de weidedieren vergunbaar zijn. De Raad van State heeft ter zake in het arrest-■■■■ geoordeeld dat “de overheid die op grond van artikel 45 Stedenbouwwet over een bouwaanvraag beslist, de eerder gegeven vergunningen niet voor onbestaande mag beschouwen maar ze integendeel bij haar beoordeling moet betrekken” ...

Door de aanwezigheid van een behoorlijk vergunde inrichting voor het onderbrengen van weidedieren op het terrein -en de daaruit voortvloeiende eisen op het vlak van de bewegingsvrijheid van de betrokken dieren- niet in de beoordeling te betrekken, miskent de bestreden beslissing aldus het rechtszekerheidsbeginsel zoals ondermeer veruitwendigd in het arrest-Collard.

De bestreden beslissing gaat voorbij aan een systematische rechtspraak en rechtsleer dewelke in beperkte mate het houden van weidedieren buiten eigenlijke beroepslandbouw in agrarisch gebied tolereert, inclusief de daarmee verbonden ruimte-eisen (stallingen, schuilhokken, e.d.m.). Doordat de aanwezigheid van een recent behoorlijk vergund schuilhok niet in de beoordeling betrokken wordt, is de bestreden beslissing aangetast door een schending van het rechtszekerheidsbeginsel.

...

2.

Verwerende partij antwoordt hierop als volgt:

“... ”

Het is onjuist om stallen en schuilhokken voor dieren gelijk te stellen met een drafbaan zoals voorzien in de aanvraag.

De drafbaan betreft een rechthoek van 800m², bestaande uit o.a. betonpuin en draineerbuizen, waardoor de ruimtelijke impact enorm wordt en het perceel permanent aan zijn landbouwbestemming wordt onttrokken.

Een dergelijke constructie heeft geen uitstaans met een schuilhok op een weide.

Er wordt bijgevolg geen strijdigheid met de gewestplannen aangetoond, noch met het rechtszekerheidsbeginsel, aangezien de deputatie geen rekening hoefde te houden met het reeds vergunde schuilhok.

...”

3.

Verzoekende partij stelt in haar wederantwoordnota nog het volgende:

“Verweerder stelt dat de aanvraag een enorme ruimtelijke impact zou veroorzaken waardoor het perceel permanent aan zijn landbouwbestemming zou worden onttrokken.

De aanvraag betreft een niet-overdekte drafbaan uitgevoerd in zand in een rechthoek over een totale oppervlakte van 800 m² op de percelen ... Deze percelen hebben samen een oppervlakte van 20.000 m². De aanvraag maakt dus 4% van de totale weideoppervlakte uit. Bovendien sluiten deze percelen aan bij de overige percelen in eigendom van aanvragers waarop de bedrijfswoning, het para-agrarisch bedrijf (plantenkwekerij) en een bosrijk gebied zijn ingeplant, waardoor de totale oppervlakte van het agrarisch gebied nog veel groter is dan louter die twee percelen die samen reeds

20.000 m2 uitmaken en de aanvraag dus veel minder dan 4% van het totale gebied beslaat.

...

Verzoeker wenst er nogmaals expliciet op te wijzen dat, indien de landbouwbestemming ooit opnieuw zou gerealiseerd worden, de drafbaan op eenvoudige wijze kan verwijderd worden.

...”

Beoordeling door de Raad

1.

De Raad stelt vast dat het middel inhoudelijk analoog is aan het derde en het vierde middel dat door verzoekende partij voor de Raad, in de procedure gekend onder rolnummer 1213/0221/A/4/0203, werd ingeroepen in haar verzoekschrift tot vernietiging van de beslissing van verwerende partij van 18 oktober 2012, waarin een aan voorliggende -eerste- bouwaanvraag gelijklopende -tweede- bouwaanvraag van verzoekende partij, op basis van identieke motieven als in de bestreden beslissing, werd geweigerd.

2.

De Raad beoordeelde het aan het middel analoge derde en vierde middel in de procedure gekend onder rolnummer 1213/0221/A/4/0203 respectievelijk als volgt in haar arrest nr. A/2014/0194 van 18 maart 2014:

“Het wordt niet betwist dat het gevraagde is gelegen in agrarisch gebied.

Artikel 11, 4.1 van het koninklijk besluit van 28 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en de gewestplannen, luidt als volgt:

“De agrarische gebieden zijn bestemd voor de landbouw in de ruime zin. Behoudens bijzondere bepalingen mogen de agrarische gebieden enkel bevatten de voor het bedrijf noodzakelijke gebouwen, de woning van de exploitanten, benevens verblijfgelegenheden voor zover deze een integrerend deel van een leefbaar bedrijf uitmaakt, en eveneens para-agrarische bedrijven.”

De overheid die over een vergunningsaanvraag op grond van deze bepaling beschikt, moet derhalve nagaan of het aangevraagde een landbouwbestemming heeft.

In het bestreden besluit stelt de verwerende partij vast dat het aangevraagde in functie staat van de hobbyactiviteit van de aanvrager.

Deze vaststelling impliceert dat het aangevraagde geen landbouwbestemming heeft en dus in strijd is met de voorschriften van het gewestplan.

2.

Uit artikel 4.3.1, § 1, 1°, a) VCRO volgt dat een vergunning moet worden geweigerd indien het aangevraagde strijdig is met stedenbouwkundige voorschriften of verkavelingsvoorschriften “voor zover daarvan niet op geldige wijze is afgeweken”.

Bij de bespreking van het tweede middel is reeds vastgesteld dat het aangevraagde niet onder het toepassingsgebied valt van de afwijkingsmogelijkheid bepaald in artikel 4.4.4, § 1, eerste lid VCRO.

Evenmin kan op grond van “rechtspraak en een vaste administratieve en beleidspraktijk” op een geldige wijze worden afgeweken van stedenbouwkundige voorschriften.

En ten slotte kan ook niet ingezien worden hoe het opleggen van voorwaarden het aangevraagde zou kunnen transformeren naar bestemmingsconform.

3.
Het middel is ongegrond.”

en

“Vooreerst moet worden vastgesteld dat in de bestreden beslissing uitdrukkelijk verwezen wordt naar de stedenbouwkundige vergunning van 29 augustus 2008, verleend door het college van burgemeester voor het oprichten van een schuilhok voor weidedieren. Er kan aldus niet worden aangenomen dat de verwerende partij op dat punt oordeelde zonder kennis van zaken.

Bovendien kan niet worden ingezien hoe een stedenbouwkundige vergunning voor het oprichten van een schuilhok de verwerende partij er zou toe moeten nopen om een stedenbouwkundige vergunning te verlenen voor een bijkomende infrastructuur, met name voor de aanleg van een paardenpiste.

Evenmin kan een schending van het rechtszekerheidsbeginsel aangenomen worden.

Het rechtszekerheidsbeginsel houdt in dat de inhoud van het recht voorzienbaar en toegankelijk is, zodat de rechtzoekende in redelijke mate de gevolgen van een bepaalde handeling kan voorzien op het tijdstip dat die handeling wordt verricht.

Dit beginsel impliceert niet dat de verzoekende partij uit een verkregen vergunning voor het oprichten van een schuilhok, rechten kan putten om een paardenpiste aan te leggen.

Het middel is ongegrond.”

3.
De Raad oordeelt dat er *in casu* geen redenen voorhanden zijn om het middel anders te beoordelen als in het hoger geciteerd arrest van de Raad nr. A/2014/0194 van 18 maart 2014 in de procedure gekend onder rolnummer 1213/0221/A/4/0203.

4.
Overigens werd er door verzoekende partij tegen voormeld arrest nr. A/2014/0194 van 18 maart 2014 geen cassatieberoep aangetekend bij de Raad van State, zodat mag worden aangenomen dat zij meende dat de Raad daarin heeft geoordeeld conform de regelgeving en de beginselen van behoorlijk bestuur, met name conform artikel 11.4.1 van het Koninklijk besluit van 28 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en gewestplannen en conform het rechtszekerheidsbeginsel, die ook in voorliggend -analoog-middel aan de orde zijn.

Bovendien liet verzoekende partij, in het kader van de openbare terechtzitting van 21 januari 2016, na om haar standpunt uiteen te zetten inzake de gevolgtrekking(en) die zij afleidt uit hoger geciteerd oordeel van de Raad in het arrest nr. A/2014/0194 van 18 maart 2014 voor de beoordeling door de Raad van voorliggend middel. Verzoekende partij beperkte zich tijdens de

openbare terechtzitting immers tot een bespreking van de in het verzoekschrift aangevoerde middelen, en maakte daarbij abstractie van het bestaan van het arrest van de Raad nr. A/2014/0194 van 18 maart 2014.

Het middel is ongegrond.

OM DEZE REDENEN BESLIST DE RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

1. Het beroep is ontvankelijk maar ongegrond.
2. De Raad legt de kosten van het beroep, bepaald op 175 euro, ten laste van verzoekende partij.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting op 22 maart 2016, door de Raad voor Vergunningsbetwistingen, achtste kamer, samengesteld uit:

Pascal LOUAGE, voorzitter van de achtste kamer,

 met bijstand van

Heidi HUANG, toegevoegd griffier.

De toegevoegd griffier,

De voorzitter van de achtste kamer,

Heidi HUANG

Pascal LOUAGE